המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא קיא.

וזה לפי שאין פעולתו אצלו היכי דמי אי דאמר להו שברכם עלי שכרו עליו הוא דתניא [6]**השוכר את הפועל לעשות בשלו והראהו בשל חבירו נותן לו שכרו משלם וחוזר ונוטל מבעל הבית מה שההנה אותו** [7]**לא צריכא דאמר להו שברכם על בעל הבית יהודה בר מרימר א"ל לשמעיה זיל אגיר לי פועלים ואימא להו שברכם על בעל הבית מרימר ומר זוטרא אגרי להדדי אמר רבה בר רב הונא** [8]**הני שוקאי דסורא לא עברי משום בל תלין מידע ידעי דעל יומא דשוקא סמיכי אבל משום בל תשהא ודאי עובר: שכיר שעות גובה כל הלילה וכל היום: אמר רב** [9]**שכיר שעות דיום גובה כל היום שכיר שעות דלילה גובה כל הלילה ושמואל אמר שכיר שעות דיום גובה כל היום ושכיר שעות דלילה גובה כל הלילה וכל היום תנן שכיר שעות גובה כל הלילה וכל היום תיובתא דרב אמר לך רב לצדדין קתני שכיר שעות דיום גובה כל היום שכיר שעות דלילה גובה כל הלילה תנן היה שכיר שבת שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע יוצא ביום גובה כל היום יוצא בלילה גובה כל הלילה וכל היום אמר לך רב תנאי היא דתניא שכיר שעות דיום גובה כל היום שכיר שעות דלילה גובה כל הלילה דברי ר' יהודה ר"ש אומר שכיר שעות דיום גובה כל היום שכיר שעות דלילה גובה כל הלילה וכל היום מכאן אמרו** [10]**כל הכובש שכר שכיר עובר בה' שמות** (6) **הללו ועשה משום** [1]**בל תעשוק את ריעך ומשום** [2]**בל תגזול ומשום** [3]**בל תעשוק שכיר עני ומשום** [4]**בל תלין ומשום** [5]**ביומו תתן שכרו ומשום** [6]**לא תבא עליו השמש הני דאיכא ביממא ליכא בליליא דאיכא בליליא ליכא ביממא אמר רב חסדא שם שכירות בעלמא** [11]**איזה הוא עושק ואיזהו גזל א"ר חסדא** [12]**לך ושוב לך ושוב זה הוא עושק יש לך בידי ואיני נותן לך זה הוא גזל מתקיף לה רב ששת** [13]**איזהו עושק שחייבה עליו תורה קרבן דומיא דפקדון דקא כפר ליה ממונא אלא אמר רב ששת נתתיו לך זהו עושק יש לך בידי ואיני נותן לך זה הוא גזל מתקיף לה אביי** [14]**איזה הוא גזל שחייבה עליו תורה קרבן דומיא דפקדון בעינן דקא כפר ליה ממונא אלא אמר אביי לא שכרתיך מעולם זה הוא עושק נתתיו לך זה הוא גזל ולרב ששת מאי שנא עושק דקשיא ליה ומאי שנא גזל דלא קשיא ליה אמר לך גזל דגזליה והדר כפריה אי הכי אפילו עושק נמי דהדר כפריה הכי השתא בשלמא התם כתיב** [15]**או בגזל מכלל דאודי ליה מעיקרא אבל גבי עושק מי כתיב או בעושק** [15]**או עשק כתיב שעשקו כבר רבא אמר זה הוא עושק זהו גזל ולמה חלקן הכתוב לעבור עליו בשני לאוין: מתני'** [16]**אחד שכר אדם ואחד שכר בהמה ואחד שכר כלים יש בו משום ביומו תתן שכרו ויש בו משום לא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר** [17]**אימתי בזמן שתבעו** [18]**לא תבעו אינו עובר עליו** [19]**המחהו אצל חנוני או אצל שולחני אינו עובר עליו** [20]**לשכיר בזמנו נשבע ונוטל** [21]**עבר זמנו אינו נשבע ונוטל** [22]**אם יש עדים שתבעו** [23]**(בזמנו) הרי זה נשבע ונוטל** [24]**גר תושב יש בו משום ביומו תתן שכרו ואין בו משום לא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר: גמ'** מני מתני' לא תנא קמא דמאחיך ולא רבי יוסי ברבי יהודה מאי היא דתניא מאחיך

אמר ליה לשמעיה זיל אגיר לי פועלים. לא משום שהיה לעתו לדמות אלא היה ירא שלא יהא פנוי ליתן להם ואפילו משום בל תשהא לא היה עובר כיון שהוא עסוק במלאכה אחרת: **מתקיף** לה אבי איזהו גזל בו'. תימה וכי לא ידע אביי דרב ששת מוקי לה בחודי ליה והדר כפריה וי"ל דסבר אביי דאית לן לאוקמי גזל דומיא דעשק וכי היכי דלא קאי וכתם אעושק לא קאי נמי אגזל אלא תמילת גזל דקרא ותמילת עושק הוא כימוס ולא דייק כדדייק רב ששת בסמוך דהכא כתיב או בגזל והכא כתיב או עשק אלא כי"ת:

או עשק כתיב. לא גרסינן שעשקו ככר: **ולמה** חלקן הכתוב לעבור עליו בשני לאוין. לאו משום דכתיב גזל ועשק ששינה בלשון דייק אלא משום דכתיב תרי לאוין תימה בשלמא הכא חילקן כדי לעבור עליו בשני לאוין אבל גבי אשם גזילות למה נכתבו שניהם או בגזל או עשק:

מאחיך

**אלא אמר רב ששת וכו'. לקמן פריך לרב ששת מאי שנא עושק דקשיא ליה ומ"ש גזל דלא קשיא ליה: לא שכרתיך מעולם. לא דמי לגזל כי נתתיו לך דהא מודי ליה לעבד דהדיה וקא גזל ליה: מ"ש גזל דלא קשיא ליה. הא איכא נמי גבי קרבן שבועה כתיב ואי לא כפר שבועה היכא: דגזליה והדר כפריה. כל זמן שלא תבעו כב"ד אלא בינו לבין עצמו היה גוזלו ואומר איני נותן לך וכשתבעו בב"ד כפר ונשבע ונעולם גזל לא איקרי אלא מ"כ אומר לו איני נותן לך: אי הכי עושק נמי. נוקמיה כרב חסדא בלך ושוב ודקשיא לך שבועה היכא כגון דהדר כפריה: הכי גרסינן הכי השתא בשלמא הכא לא כגזל כתיב. וכתם השתא מכלל דאודי ליה מעיקרא כלומר וכתם בעמיתו בגזל במה שהיה גוזלו עד עתה בתורת גזל כתם עכשיו וכפר ומקודם כתם קרוי גזל: אבל הכא מי כתיב לא בעושק. דומיא וכתם בעושק דמעיקרא: לא עשק כתיב. על ידי הכחשה עשקו: שעשקו ככר. משעה שהתחיל לתובעו עושקו בכחישה ולא נקרא עשק על ידי דבר אחר קודם כחישה: מתני' שכר בהמה וכליס. יליף בגמרא(1): לא תבעו אינו עובר עליו. בגמרא(2) יליף ליה דכתיב אתך(3) מדעתך ולא מדעתו: המחהו. נתקו מאצלו והעמידו אצל חנוני שהיה פועל גריך לקנות פירות מחנוני ואמר לו בעל הבית לחנוני תן לו בדינר פירות ועני לכלם: או אמר לשולחני. תן לו בדינר מעות: נשבע ונוטל. מפרש בגמרא(4): ואם יש עדים שתבעו. בזמנו: גר תושב. שקבל עליו שלא לעבוד ע"ז ואוכל נבילות וטריפות: יש בו משוס וכו'. מפרש בגמרא(5): גמ'

מאחיך

מסורת הש"ס

(1) לעיל עו. לקמן קיח., (2) [לעיל קג. וב"מ תוס' לקמן קיב: ד"ה שכיר שבועות מה:], (3) [לקמן קיב:], (4) ד"ש מ"ר, (5) [דף קי:], (6) [ד"ה משום אחרי ד"ה ה' שמות], (7) [ע"כ], (8) [לקמן קיב.], (9) [ויקרא יט], (10) [לקמן קיב:], (11) [ע"כ].

הגהות הב"ח

(1) נב' כה' שמות ועשה הללו:

מוסף רש"י

שכיר בזמנו. אם תבעו בתוך זמן נכייתו (שבועות מה.) נשבע ונוטל. אם ביום שילא ממלאכתו תבעו, נשבע שלא קיבל ונוטל. שזה אחד מן השבועים ונוטלין האמורים במסכת שבועות (מד:) שתקנו לי חכמים דשקלה לשבועה מגבל הבית ושדיה לשכיר, משום דבעל הבית טרוד בפועליו, ובסבור שנתן לה כשנתן לחבירו, אבל בעלמא אפילו ביום זמנו נאתן לומר פרעתיך בכר ובשבועת היסת שהטילו חכמים על מי שאינו מודה בתקלת (לעיל קג.).

עין משפט נר מצוה

קיא א מיי' פי"ח מהל' שכירות הל' ד סמג לאוין קפח טוש"ע ח"מ סי' שלט סעיף ז:

קיב ב טוש"ע שם סעיף ט:

קיג ג מיי' שם הלכה כ טוש"ע שם סעיף ל:

קיד ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף כ:

קטו ה מיי' פ"ח מהל' גזילה ואבידה הל' ג ד סמג לאוין קלו טור וש"ע ח"מ סי' שנט סעיף ז ופעיף ח ודלא כפוגין וע"ש:

קטז ו ז מיי' שם פ"ז הלכה ח והלכה כ סמג עשין עג:

קיז ח מיי' פי"ח מהל' שכירות הלכה ח סמג לאוין קפח טוש"ע ח"מ סי' שלט סעיף ח:

קיח ט י כ מיי' שם הל' ד טוש"ע שם סעיף י:

קיט ל מ מיי' שם הל' ו ועיין בהשגות ונמצאת מפגה סמג שם עיין ש"ע ח"מ סי' פט סעיף ג:

קכ נ מיי' שם הלכה ח סמג שם:

תורה אור השלם

1 לא תַעֲשֹׁק אֶת רֵעֲךָ וְלֹא תִגְזֹל לֹא תָלִין פְּעֻלַּת שָׂכִיר אִתְּךָ עַד בֹּקֶר: ויקרא יט יג

2 לֹא תַעֲשֹׁק שָׂכִיר עָנִי וְאֶבְיוֹן מֵאַחֶיךָ אוֹ מִגֵּרְךָ אֲשֶׁר בְּאַרְצְךָ בִּשְׁעָרֶיךָ:

דברים כד יד

3 בְּיוֹמוֹ תִתֵּן שְׂכָרוֹ וְלֹא תָבוֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ כִּי עָנִי הוּא וְאֵלָיו הוּא נֹשֵׂא אֶת נַפְשׁוֹ וְלֹא יִקְרָא עָלֶיךָ אֶל יְיָ וְהָיָה בְךָ חֵטְא: דברים כד טו

4 אַל תֹּאמַר לְרֵעֶךָ לֵךְ וָשׁוּב וּמָחָר אֶתֵּן וְיֵשׁ אִתָּךְ: משלי ג כח

5 נַפְשׁ כִּי תֶחֱטָא וּמָעֲלָה מַעַל בַּיְיָ וְכִחֵשׁ בַּעֲמִיתוֹ בְּפִקָּדוֹן אוֹ בִתְשׂוּמֶת יָד אוֹ בְגֵזֶל אוֹ עָשַׁק אֶת עֲמִיתוֹ: ויקרא ה כא

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com